

آشنایی با اماکن زیارتی تهران

۱۷ خرداد ۱۳۹۳ ساعت ۲۲:۴۲

فارغ از استخرهایی که از افطار تا سحر به مشتریان خود سرویس می‌دهند و رستوران‌های شب‌زنده‌دار، اماکن دیگری هم که در زمره پاتوق‌های شبانه رمضان جای دارند. این پاتوق‌ها در واقع همان امامزاده‌هایی هستند که ماه رمضان بیش از دیگر ایام سال مشتری دارند. حال برای یادآوری این پاتوق‌های شبانه شماری از آنها را در پی می‌آوریم.

با اینکه تعطیلی گردشگری و سفر از اقتضات رمضان است اما باز هم در خانه نماندن راه دارد. سفرهای شبانه دورن شهری بهترین پیشنهاد است. روزه داران که از سحر تا افطار تقریباً دور سفر را خط کشیده‌اند، تفریحات شبانه در این ماه طرفدار زیادی دارد. از استخرهایی که افطار تا سحر را باز بوده و به مردم سرویس می‌دهند تا رستورانها و مسابقات فوتبال. گو اینکه تهران شبهای رمضان نمی‌خواهد. اما هستند اماکن دیگری هم که در زمره پاتوق‌های شبانه رمضان جای دارند. این پاتوق‌ها در واقع همان امامزاده‌هایی هستند که ماه رمضان بیش از دیگر ایام سال مشتری دارند. حال برای یادآوری این پاتوق‌های شبانه شماری از آنها را در پی می‌آوریم.

امامزاده زید

بقعه امامزاده زید در مرکز بازار تهران و درانتهای جنوبی بازار بزازها در سرای امیر قرار دارد. این بقعه به طوری که از تاریخ صندوق قدیمی آن (۵۹۰۲ هـ) بر می‌آید، پیش از دوران سلطنت سلسله شاهان صفویه در تهران دایر بوده است. در رابطه با نسب این امامزاده، یک نظر این است که حسنی و از اولاد حسن المثنی و پسر عموی حضرت عبد العظیم (ع) از احفاد امام حسن مجتبی است. اما در شجره نامه او آمده که وی از فرزندان یحیی بن زید بن علی بن الحسین استغیر از صندوق روی مرقد، سایر قسمتهای بقعه امامزاده زید تماماً از آثار دوره قاجاریه استو بنای صحن و ایوان و حجرات در زمان سلطنت ناصر الدین شاه احداث شده است.

امامزاده سید اسحاق

بقعه امامزاده سید اسحاق در کوچه خدابنده لو در خیابان ناصر خسرو واقع شده و مردم آن رابه نام قدمگاه چهارده معصوم هم می‌خوانند و بنا بر متن زیارتنامه موجود در ملک ری به شهادت رسیده است. این بقعه کوچک در حدود ۲۲ متر مربع مساحت دارد و در سالهای اخیر بازسازی شده است. نسبتش به حضرت امام موسی بن جعفر می‌رسد و شیوه نگارش خط ثلث موجود بر سنگی که در سرداب قرار دارد، تاریخ ساخت بقعه را به قرن هشتم یا نهم هجری می‌رساند.

امامزاده اسماعیل

بقعه امامزاده اسماعیل در خیابان کلهر در منطقه چیدر واقع شده است. بنای اصلی بقعه چهار گوش و حدود ۱۵۰ متر مربع مساحت دارد. در چوبی ساده ورودی به حرم و دیوارهای آجری داخل آن با رنگ سبز نقاشی و نیمه پایین دیوار از سنگ مرمر پوشیده شده است. این بنا دارای صحن مشجر با درختان بسیار کهنسال است. نسب امامزاده اسماعیل به نوادگان امام موسی کاظم می رسد.

امامزاده اهل بن علی

این بقعه در جنوب محله دولاب، خیابان خاوران، ایستگاه امیر سلیمانی، خیابان خواجوی کرمانی در میان محوطه پردرخت پارکی به مساحت پانزده هزار متر مربع، بر روی سکویی به ارتفاع یک متر قرار دارد. گنبد بنا دو پوش آجری است و قبلا قسمتی از بالای آن با کاشیهای فیروزه ای پوشیده بوده اما در حال حاضر پوشش سیمانی دارد. این تغییرات در طرح توسعه و تعمیر در سال ۱۳۸۱ انجام شده که نما آنرا آجر کاری و کاشیکاری کرده است. در کتاب «اختران فروزان طهران و ری» نسب او به فرزندان امام حسن مجتبی می رسد. این بقعه دارای امکانات رفاهی از قبیل پارک و وسایل بازی کودکان است

امامزاده پنج تن

بقعه پنج تن در خیابان شهید فرشادی در لویزان در شمال شرق تهران واقع شده است. این بقعه دارای بنایی است چهار گوش به ابعاد نزدیک به ۵۰ متر است که در عهد قاجاریه به هر سوی آن ایوان ساده ای افزوده اند. بر فراز بقعه پوششی گنبدی شکل استوار بوده که بعد از ایجاد ایوانها روی تمامی آن را با شیروانی پوشانده اند. روی ضریح مشبک وسط بقعه نامهای سالم، ابو طالب، رضا و رحیم پسران شیث بن کاظم بن علی بن الحسین زین العابدین ذکر شده است.

امامزاده حسن

بقعه امامزاده حسن در جنوب غربی تهران در خیابان امین الملک ما بین پل امامزاده معصوم و سه راه آذری واقع است. بر اساس شجره نامه موجود، وی از نوادگان امام حسن مجتبی است. این بقعه دارای گنبد و بارگاه و صحن وسیع است ورودی بنا به طرف شمال قرار دارد و اطراف آن را صحن فرا گرفته است. رواق و حرم دارای تزیینات مقرنس کاری و آئینه کاری است. آینه کاری ها در سال ۱۳۵۸ توسط هنرمند معاصر محمد رضا نوید انجام گرفته است. در میان ضریح نیز صندوق چوبی مشتمل بر کتیبه ای به خط نستعلیق اشعار و صلوات بر چهارده معصوم به طور برجسته بر روی مرقد قرار دارد که از آثار زمان فتحعلی شاه قاجار استدر سالهای اخیر هم در این بقعه طرح جامع عمرانی در حال اجراء است و دو شبستان وسیع، هر یک به مساحت ۱۰۰۰ متر مربع در طرفین بقعه متبرکه احداث شده است. همچنین بقعه دارای درمانگاه خیریه مجهز به بخشهای مختلف پزشکی است.

امامزاده صالح

بقعه امامزاده صالح فرزند حضرت امام موسی کاظم در میدان تجریش در شمال تهران واقع است. اصل بنا متعلق به قرون ۸ و ۷ و

مشمتمل بر بنایی چهار گوش به مساحت ۵۰ متر مربع است که سبک و شیوه معماری آن به بناهای دوره ایلخانی شباهت دارد اما بقعه مزبور در عهد قاجار تعمیر و بخشهایی به آن افزوده شد. گنبد کاشی کاری شده و نقاشیهای داخل حرم مربوط به دوران قاجار است. در حال حاضر نیز در راستای طرح جامع عمرانی، گنبد جدیدی بر فراز گنبد قبلی و نیز مناره ای در مقابل آن در حال احداث است. در این بقعه امکانات فرهنگی از قبیل کتابخانه و کتابفروشی و نیز امکانات رفاهی مناسب و پارکینگ برای رفاه زائرین محترم وجود دارد .

امامزاده عبدالله

بقعه امامزاده عبدالله در خیابان ۳۰ متری جی، خیابان حاجیان، در جنوب غربی تهران واقع شده و نسبتش به حضرت ابوالفضل می رسد. بقعه آن حضرت به صورت بنایی هشت ضلعی است که بر روی سکوی هشت ترکی بنا شده است. بقعه مزبور در فضای مشجر و وسیعی قرار دارد. گنبد کاشی کاری بقعه با قدمتی بیش از ۲۰ سال و با فرم پیازی احداث گردیده و ضریح فلزی جدیدی بر روی مرقد مطهر قرار دارد. این بقعه از امکانات فرهنگی مانند دارالقرآن، کتابخانه ای بزرگ با بیش از ۵۰۰۰ جلد کتاب، کانون فرهنگی، درمانگاه، وسایب بازی و سرگرمی برای کودکان و فضای سبز برخوردار است.

شیخ عبدالله طرشتی

بقعه شیخ عبدالله در روستای قدیمی و طرشت که امروزه یکی از مناطق شهری استدر غرب تهران داخل پارک طرشت واقع شده است. بنای قدیمی بقعه با پلان مربع شکل و آجرهای بزرگ به صورتی ساده ساخته شده که در حال حاضر پوشش گنبدی کم خیزی بر آن استوار است. قدیمی ترین تاریخ موجود مربوط به سنگ قبرهایی با تاریخ ۹۵۴ و ۹۷۱ ق است که حکایت از بنای بقعه در آغاز دوران صفویه دارد. در سالهای قبل، دو آب انبار بزرگ قدیمی در مجاورت بقعه قرار داشته است. در بازه شیخ عبدالله، مردم محل اعتقاد دارند که علمای معتبر قرنهای نخستین اسلامی بوده است. بقعه مزبور در سالهای اخیر باز سازی و آینه کاری شده است. این بنا با شماره ۲۰۲۱ به ثبت میراث ملی رسیده است.

امامزاده اناری

در دامنه تپه های شمال شرقی اوین و در مجاورت روستاهای اوین و در که بر فراز تپه ای که داخل دانشگاه شهید بهشتی قرار گرفته و در میان درختان سرسبز و در محیطی با صفا، بقعه و زیارتگاه خوش منظر و زیبایی متعلق به امامزاده عزیز وجود دارد که از نوادگان امام موسی کاظم است. بنای اصلی آن قبر کوچک مستطیلی متناسبی با سقف گنبدی بیضی شکل است. بنای اولیه آن مربوط به قبل از دوران قاجاریه است که در سالهای بعد در دو طرف شرق و غرب این قبر دو اتاق ساده افزوده اند و ایوان پهن و وسیعی هم با جرزهای سنگی و نرده چوبی ساده در قسمت جنوب بقعه، مشرف به قریه اوین، احداث نموده اند. به سبب شکل و رنگ سرخ گنبد شیروانی بقعه امامزاده عزیز مردم بومی این بقعه را به نام امامزاده اناری خوانده اند.

امامزاده معصوم

بقعه امامزاده معصوم در خیابان قزوین، بین میدان قزوین و سه راه آذری، مقابل پل امامزاده معصوم واقع شده است. در کتیبه ای

که به تاریخ ۱۲۴۰ ه. ق. نگاشته شده، وی از نوادگان امام محمد باقر معرفی شده است. بقعه در فضای وسیع و مشجری قرار دارد و بنای فعلی آن مشتمل بر حرم چهار ضلعی مستطیل شکل است که ایوان کوچکی در طرف جنوب و اتاقهای وسیعی در طرفین آن ساخته شده و گنبدی به سبک گنبد‌های عصر صفوی بر فراز بقعه استوار شده است. در محوطه این بقعه مقبره برخی از رجال و افسران عهد مظفرالدین شاه و محمد علی شاه قاجار وجود دارد. آیینی کاری داخل بنا توسط محمد رضا نوید در سال ۱۳۷۳ شمسی انجام گرفته که بانی آن حاج علی قجر است. بنای بقعه که از آثار دوره صفویه و قاجار است با شماره ۱۹۱۳ در فهرست آثار ملی ثبت شده است.

سیده ملک خاتون

این زیارتگاه در خیابان خاوران، خیابان شهید برادران سجادی، هشت متری ملایری واقع شده است. در سال ۱۳۷۸ شمسی فعالیت‌های عمرانی و نما کاری و اجرای طرح‌های توسعه و محوطه سازی و ایجاد فضای سبز در این بقعه انجام شده است. بنای اصلی حرم، تاریخی و از آثار زمان فتحعلی شاه قاجار است. بنای فعلی بقعه شامل ایوان آجری و رواق جدید سر تاسری اطراف است و ورودی آن از سمت شمال و نمای آن فاقد کاشیکاری است. طبق متن زیارتنامه موجود، صاحب بقعه از نوادگان امام موسی کاظم است.

امامزاده یحیی

بقعه ابو القاسم عزالدین یحیی مشهور به امامزاده یحیی در کوچه ای به همین نام در خیابان امیر کبیر در یکی از محلات قدیمی شهر تهران که سابقاً به آن عود لاجان گفته می شد واقع شده است. نسبت او به امام سجاد که گفته می شود می رسد. ساختمان اصلی بقعه به دوره مغول نسبت داده می شود. بنای قدیمی این بقعه شامل برج خشتی هشت ضلعی است که مانند ابنیه دیگر عصر مغول، یک گنبد آجری ۱۲ ضلعی هرمی شکل بر بالای آن قرار داشت و در عهد قاجاریه هم اطراف این برج را با کاشیهای هفت رنگ مزین ساخته بودند و اینک در محل برج خشتی و قبلی، بقعه هشت ضلعی کنونی ساخته شده است. صندوق منبت عتیقه امامزاده یحیی چنان که در کتیبه آن اشاره شده به دستور ملک‌شاه غازی در سال ۸۹۵ ه. ق به وسیله دو برادر به نامهای استاد حسین و استاد محمد لواسانی ساخته شده است.

بی بی شهربانو

بقعه بی بی شهر بانو در جنوب شرقی تهران، نزدیک به شمال امین آباد شهر ری بر فراز دامنه جنوبی کوه بی بی شهر بانو قرار دارد و از مهم ترین بقاع تاریخی شهر ری است. بی بی شهر بانو دختر یزد گرد سوم را همسر امام حسین می دانند. محوطه این بقعه به طول ۳۲ و عرض ۲۲ متر با دیوار سنگی است که از طرف شمال به کوه متصل است. وضع ساختمانی سنگی و گچی است و شیوه احداث طاق گنبدی شکل اتاق بزرگ تر نشانگر آن است که این ساختمان تاریخی مربوط به قرن چهارم هجری و به احتمال نزدیک به یقین از آثار دوره آل بویه است. این بقعه با شماره ۲۵۶ جزو آثار ملی به ثبت رسیده است.

امامزاده سه دختران

در قسمت شرقی شهر ری در امتداد خیابان شهید قمی، جنب بوستانی که قبلا به نام قبرستان سه دختران مشهور بوده دو بقعه ساده با فاصله کمی از یکدیگر قرار دارند، یکی معروف به امامزاده سه دختران و دیگری بقعه دو برادران است. گفته می شود امامزادگان سه دختران از نوادگان حضرت موسی بن جعفر (ع) به شمار می روند. این بقعه جزو آثار ملی به ثبت رسیده است. بقعه دو برادران نیز متعلق به امامزادگان عیسی و علی منسوب به نوادگان امام حسن مجتبی هستند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۷۰۹۳/آشنايي-اماكن-زيارتي-تهران-زيارتي-اماكن-آشنايي/۲۷۰۹۳>